

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ПОЛІТИКИ

Реєстраційний № 22

Дата 31.10.2024

КУРСОВА РОБОТА

з Багатосторонньої дипломатії

на тему:

**«Багатостороння дипломатія держав середньої сили на прикладі
Канади»**

Студентки 4 курсу 1 групи

Денна форма навчання

Немеш Каріни Віталіївни

Керівник: док.філ. доцент Стебляк Д. М.

Національна шкала відмінно

Кількість балів: 90 Оцінка ECST A

Члени комісії Пашко А.В.

(підпис) (прізвище та ініціали)

Козак І.О.

(підпис) (прізвище та ініціали)

Савка В.І.

(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОНЯТТЯ «БАГАТОСТОРОННЬОЇ ДИПЛОМАТІЇ»	4
1.1 Поняття та особливості багатосторонньої дипломатії	4
1.2 Функції багатосторонньої дипломатії	6
1.3 Держави середньої сили та їх особливості	8
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ БАГАТОСТОРОННЬОЇ ДИПЛОМАТІЇ ДЕРЖАВ СЕРЕДНЬОЇ СИЛИ НА ПРИКЛАДІ КАНАДИ	11
2.1 Аналіз розвитку дипломатії Канади.....	11
2.2 Дипломатична стратегія та зовнішня політика Канади	13
2.3 Участь Канади у міжнародних організаціях	16
РОЗДІЛ 3. ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ БАГАТОСТОРОННЬОЇ ДИПЛОМАТІЇ КАНАД	20
3.1 Основні виклики Канади на міжнародній арені	20
3.2 Перспективи багатосторонньої дипломатії Канади	21
3.3 Дипломатичні зв'язки між Україною та Канадою	24
ВИСНОВКИ	29
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	31

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасному міжнародному середовищі багатостороння дипломатія набуває дедалі більшого значення, оскільки глобальні виклики вимагають спільних зусиль держав для їх ефективного вирішення. Держави середньої сили, зокрема Канада, відіграють важливу роль у цьому процесі.

Канада є прикладом держави середньої сили, яка майстерно використовує багатосторонні дипломатичні механізми для просування своїх національних інтересів та забезпечення глобальної стабільності. Її участь в таких організаціях, як ООН, НАТО та ОБСЄ, дозволяє впливати на міжнародні процеси, зокрема в питаннях миру, безпеки, прав людини та кліматичних змін.

Таким чином, вивчення багатосторонньої дипломатії Канади не лише дозволяє краще зрозуміти роль держав середньої сили в сучасній міжнародній системі, але й допомагає ідентифікувати механізми, які можуть сприяти підвищенню ефективності глобального врядування у вирішенні сучасних викликів.

Мета: аналіз багатосторонньої дипломатії держав середньої сили на прикладі Канади, зокрема її підходів, механізмів та впливу на міжнародні процеси. З'ясувати, як багатостороння дипломатія сприяє зміцненню міжнародної безпеки, вирішенню глобальних викликів і просуванню національних інтересів Канади, що може слугувати прикладом для інших держав середньої сили в сучасних умовах глобалізації.

Завдання дослідження:

- Вивчення теоретичних аспектів багатосторонньої дипломатії
- Аналізувати та дослідити багатосторонню дипломатію на прикладі Канади
- Розглянути виклики та перспективи багатосторонньої дипломатії Канади

Об'єкт дослідження: багатостороння дипломатія держав середньої сили у сучасній міжнародній системі.

Предмет дослідження: дипломатичні стратегії, що використовуються Канадою як державою середньої сили в багатосторонніх організаціях для реалізації зовнішньополітичних цілей.

Методи дослідження. Для написання цієї роботи було використано такі методи дослідження: теоретичний аналіз літературних джерел, синтез, порівняння, статистичний.

Практична цінність цієї курсової роботи полягає у можливості використання багатосторонньої дипломатії для вдосконалення зовнішньої політики держав середньої сили, зокрема України, яка прагне посилити свою роль у міжнародних організаціях

Структура роботи: Курсова робота складається із вступу, трьох розділів, висновків і списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОНЯТТЯ «БАГАТОСТОРОННЬОЇ ДИПЛОМАТІЇ»

1.1 Поняття та особливості багатосторонньої дипломатії

Багатостороння дипломатія - здійснення міжнародних відносин шляхом переговорів із залученням декількох учасників та використовується у вирішенні актуальних питань, а саме: міжнародного співробітництва, мирного вирішення спорів, економічне співробітництво, боротьби з епідеміями тощо.[1]

Багатостороння дипломатія має довгу історію, починаючи з Вестфальського договору 1648 року, який встановив принцип національного суверенітету і проклав шлях до сучасних міжнародних відносин. Ліга Націй, створена після Першої світової війни, була першим прикладом багатосторонньої організації. Відтоді багатостороння дипломатія набуває все більшого значення, оскільки країни стикаються з глобальними викликами, які вимагають колективних дій.

На відміну від двосторонньої дипломатії, яка відбувається між двома країнами, багатостороння дипломатія зазвичай відбувається в рамках міжнародних організацій та конференцій, таких як ООН, Європейський Союз, НАТО та СОТ.

Багатостороння дипломатія також здійснюється через регіональні організації, такі як Європейський Союз, Африканський Союз (АС) та Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН). Ці організації забезпечують платформу для регіонального співробітництва та інтеграції, а держави-члени здійснюють багатосторонню дипломатію для вирішення питань, характерних для їхніх регіонів.[2]

Багатостороння дипломатія може мати форму неформальних зустрічей, публічних дебатів та обміну думками. Діяльність багатосторонніх форумів зазвичай регулюється встановленими процедурами, а прийняті на них рішення формалізуються у вигляді резолюцій, декларацій, остаточних рішень, договорів і протоколів.

Типи багатосторонньої дипломатії включають конференційну дипломатію, превентивну дипломатію та паритетну дипломатію. Форми: багатосторонні переговори, міжнародні конференції, міжнародні наради, конференції на рівні послів; у 20 столітті вищою формою багатосторонньої дипломатії стали міжнародні організації (універсальні, регіональні та субрегіональні)» [3].

Ключові риси багатосторонньої дипломатії:

- Колективний характер переговорів. Участь великої кількості сторін означає, що рішення приймаються колективно шляхом консультацій, діалогу та компромісів. Це часто ускладнює процес, але водночас дозволяє врахувати інтереси багатьох держав.
- Різноманітність учасників. У багатосторонній дипломатії беруть участь не лише держави, але й міжнародні організації, неурядові організації, транснаціональні корпорації та інші міжнародні актори. Таке розмаїття дозволяє обговорювати глобальні проблеми в інклюзивному контексті.
- Широта тематики. Багатостороння дипломатія вирішує питання глобального значення, такі як зміна клімату, безпека, права людини, глобальна торгівля та розвиток. Наприклад, Паризька угода 2015 року про зміну клімату є результатом багатосторонніх переговорів.
- Інституціоналізація. Багато багатосторонніх ініціатив реалізуються в рамках спеціалізованих міжнародних організацій, таких як ООН та ВООЗ, які забезпечують постійний форум для обговорення та вирішення питань. Міжнародне право та договірні механізми також відіграють важливу роль.
- Узгодження інтересів. Кожна країна має власні національні інтереси, і багатостороння дипломатія полягає у пошуку компромісів між ними. Особливо це стосується переговорів щодо економічних санкцій, миротворчих операцій та питань безпеки.
- Використання м'якої сили. У багатосторонніх переговорах важливу роль відіграє «м'яка сила» - вплив через дипломатичні, культурні та політичні

цінності, а не прямий вплив через військову чи економічну силу. Це особливо важливо при вирішенні питань гуманітарної допомоги, прав людини та сталого розвитку.

1.2 Функції багатосторонньої дипломатії

Багатостороння дипломатія виконує низку важливих функцій, які сприяють вирішенню глобальних проблем та координації міжнародних відносин. Багатостороння дипломатія є основою для співпраці між державами та іншими міжнародними акторами і допомагає знаходити спільні підходи до вирішення складних глобальних проблем. Нижче наведено основні функції багатосторонньої дипломатії:

1. Забезпечення міжнародної безпеки

Однією з ключових функцій багатосторонньої дипломатії є створення механізмів підтримання миру та запобігання конфліктам. Через міжнародні організації, такі як Організація Об'єднаних Націй (ООН) та НАТО, держави спільно працюють над врегулюванням конфліктів, проведенням миротворчих операцій та управлінням своїми збройними силами. Ці механізми допомагають уникнути прямого військового конфлікту і стабілізувати міжнародні відносини.

2. Регулювання міжнародної торгівлі та економічних відносин

Багатостороння дипломатія також спрямована на створення стабільних економічних умов для розвитку міжнародної торгівлі. Світова організація торгівлі (СОТ) є яскравим прикладом міжнародної організації, яка сприяє гармонізації правил торгівлі та вирішенню суперечок між державами. Вона дозволяє країнам вести економічну діяльність у справедливий і передбачуваний спосіб і знижує ризик виникнення торговельних суперечок.

3. Захист прав людини

Міжнародні організації, такі як Рада Європи та ООН, беруть активну участь у захисті прав людини. Вони допомагають встановлювати стандарти, стежать за їх дотриманням і втручаються у випадках недотримання. Багатостороння дипломатія у цій сфері забезпечує механізми притягнення

порушників до відповідальності, зміцнює міжнародну правову систему та захищає людей від утисків.

4. Вирішення глобальних проблем

Глобальні виклики, такі як зміна клімату, тероризм, бідність та пандемії, потребують спільних зусиль усіх держав. Багатостороння дипломатія створює платформу для колективної відповіді на ці загрози. Наприклад, Паризька угода 2015 року стала результатом багатосторонніх переговорів щодо зміни клімату, в ході яких держави домовилися про дії зі скорочення викидів вуглецю.

5. Зміцнення міжнародного права

Багатосторонні угоди часто стають основою для формування нових норм міжнародного права. За допомогою багатосторонніх угод держави створюють правову базу, що регулює різні аспекти міжнародної взаємодії. Міжнародні договори, конвенції та протоколи, укладені в рамках багатосторонньої дипломатії, сприяють правовій стабільності та передбачуваності міжнародних відносин.

6. Платформа для діалогу та співпраці

Багатостороння дипломатія забезпечує платформу для постійного діалогу між державами з різними політичними та економічними інтересами. Такі організації, як ООН та ОБСЄ, створюють простір, де держави можуть вести переговори, обговорювати спільні проблеми та шукати рішення, що враховують інтереси багатьох сторін. Це сприяє взаєморозумінню та зменшує ризик виникнення конфліктів.

7. Координація зусиль у сфері розвитку

Багатостороння дипломатія допомагає координувати міжнародні зусилля, спрямовані на сприяння розвитку країн, що розвиваються. Такі організації, як Світовий банк, МВФ і Програма розвитку ООН, працюють з державами над реалізацією проектів, які допомагають поліпшити соціально-економічні умови в країнах, що розвиваються.

8. Гуманітарна допомога

У кризових ситуаціях, таких як війна, стихійні лиха та пандемії, багатостороння дипломатія допомагає координувати міжнародну гуманітарну допомогу. Такі організації, як Міжнародний Червоний Хрест та Організація Об'єднаних Націй, мобілізують ресурси та зусилля різних країн для надання швидкої допомоги постраждалим.

1.3 Держави середньої сили та їх особливості

Середня держава - це держава, яка не є наддержавою чи великою державою, але все ж має вплив і відіграє значну роль у міжнародних відносинах. Ці держави часто мають певні можливості, такі як сильна економіка, передові технології та дипломатичний вплив, які дозволяють їм мати голос у глобальних справах. Середні держави, як правило, розглядаються як будівельники мостів між великими державами, використовуючи свої дипломатичні навички для посередництва в конфліктах і сприяння співпраці з міжнародних питань. [5]

Середні держави відіграють вирішальну роль у міжнародній системі, сприяючи багатосторонності, співпраці та мирному вирішенню конфліктів. Вони здатні використовувати свої ресурси та дипломатичні навички для просування своїх національних інтересів, а також сприяти глобальній стабільності та процвітанню. Таким чином, середні сили є важливим і часто забутим чинником у складній мережі міжнародних відносин. [6]

Концепція «середньої влади» сягає витоків європейського державного устрою. Наприкінці 16 століття італійський політичний мислитель Джованні Ботеро поділив світ на три типи держав: *grandissime* (великі держави), *mezano* (середні держави) і *piccioli* (малі держави). За словами Ботеро, *mezano* або середня держава «має достатньо сили та авторитету, щоб стояти самостійно, не потребуючи допомоги з боку інших». [7]

Існує два способи визначення середньої сили: один ґрунтується на військовій силі, можливостях і геостратегічному положенні держави, а другий ґрунтується на лідерських можливостях держави, іншими словами, що такі

держави сприймаються як ліберальні, орієнтовані до демократії та мати законні інтереси в міжнародній політиці. Перша концептуалізація впливає з реалістичної парадигми, а друга - з плюралістичної парадигми.

Дослідження показують, що середні сили категорично відрізняються через свою залежність від дипломатії та особливі умови, за яких вони проводять зовнішню політику. Середні сили віддають перевагу багатосторонній зовнішній політиці та формуванню коаліцій, а не односторонньому прийняттю рішень у зовнішній політиці. Стиль дипломатії, який використовують середні держави, було позначено як «нішева дипломатія», головним чином через те, що середні держави повинні дотримуватися обмежених зовнішньополітичних цілей через їхні потужні можливості, які нижчі, ніж у великих держав або наддержав.

У плюралістичній парадигмі теорії міжнародних відносин підкреслюється роль, яку середні сили відіграють як законних посередників. Середні сили важливі для створення та підтримки світового порядку, і вони сприяють створенню міжнародних інституцій. У цьому сенсі вони виступають стабілізаторами у світовій системі. Відповідно до загальноприйнятої теорії міжнародних відносин, гегемоністські сили відповідають за створення міжнародних інституцій, але збереження та виживання цих інституцій залежить від збігу інтересів між іншими гравцями; саме тут посилюється роль середньої влади. Середні держави часто стурбовані такими питаннями, як нерозповсюдження ядерної зброї, міжнародний економічний порядок, полегшення боргів, заборона наземних мін - питаннями, які прямо не стосуються життєво важливих інтересів великих держав. У таких міжнародних проблемах середні сили здатні встановлювати та впливати на міжнародний порядок денний, створювати успішні коаліції та кидати виклик гегемонії великих держав у цих питаннях. Ця роль, яку відіграють середні сили, частково є результатом уявлення про їхню законну стурбованість питаннями безпеки людей. Середні сили можуть досягти успіху в здійсненні змін завдяки їхнім

дипломатичним можливостям і здатності виявляти надійну позицію, що дозволяє їм діяти як моральні та інтелектуальні лідери. [8]

Нижче наведено список із 52 країн, які в певний момент часу, починаючи з епохи після холодної війни, вважалися науковцями та іншими експертами середніми державами:

- Африка (7 країн): Алжир, Єгипет, Ефіопія, Кенія, Марокко, Нігерія, Південна Африка
- Америка (6 країн): Аргентина, Канада, Чилі, Колумбія, Мексика, Перу
- Азія (20 країн): Бангладеш, Північна Корея, Індонезія, Іран, Ірак, Ізраїль, Казахстан, Кувейт, Малайзія, Пакистан, Філіппіни, Катар, Південна Корея, Саудівська Аравія, Сінгапур, Тайвань, Таїланд, Туреччина, Об'єднані Арабські Емірати, В'єтнам
- Європа (17 країн): Австрія, Бельгія, Чехія, Данія, Фінляндія, Греція, Угорщина, Ірландія, Нідерланди, Норвегія, Польща, Португалія, Румунія, Іспанія, Швеція, Швейцарія, Україна
- Океанія (2 країни): Австралія, Нова Зеландія [9]

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ БАГАТОСТОРОННЬОЇ ДИПЛОМАТІЇ ДЕРЖАВ СЕРЕДНЬОЇ СИЛИ НА ПРИКЛАДІ КАНАДИ

2.1 Аналіз розвитку дипломатії Канади

Аналіз розвитку дипломатії Канади є важливим для розуміння її ролі на міжнародній арені, а також еволюції підходів до зовнішньої політики цієї країни. Протягом своєї історії Канада пройшла шлях від колоніальної держави, залежної від Великобританії, до одного з ключових гравців на міжнародній сцені. Ключові етапи розвитку дипломатії:

1. Колоніальна ера: Початок (1600–1867)

До утворення Конфедерації у 1867 році Канада була колонією Великобританії та Франції, що зумовило повну залежність від зовнішньої політики цих країн. Основними дипломатичними питаннями, які стосувалися території Канади, були укладення договорів з корінними народами, встановлення кордонів та вирішення конфліктів між Францією та Великобританією за контроль над колоніями.

Після захоплення Нової Франції Британією в 1763 році зовнішня політика Канади стала повністю підпорядкованою Лондону. Канадські колонії не мали права брати участь у дипломатичних переговорах чи укладати договори.[10]

2. Конфедерація та початок міжнародних відносин (1867–1914)

Після утворення Канадської конфедерації у 1867 році, країна почала отримувати обмежену автономію у внутрішніх справах, але зовнішня політика залишалася в руках британського уряду. Проте Канада почала поступово брати участь у міжнародних переговорах, хоча це завжди відбувалося через посередництво Великобританії.[11]

3. Перша світова війна та період між війнами (1914–1939)

Перебуваючи формально в складі Британської Імперії, з початком Першої світової війни в 1914 р. Канада автоматично опинилася в стані війни і на прохання Великої Британії вступала в бойові дії з сформованих військових

загонів, майже повністю з добровольців. Хоча ці загони і перебували під британським керівництвом, вони виступали у війні як окремий канадський військовий контингент. В 1919 р. Канада приєдналася до Ліги Націй вже як окрема держава.[12]

Найбільш значущою подією стала ухвала Вестмінстерського статуту 1931 року, який надав Канаді (та іншим домініонам Британської імперії) право на повну незалежність у питаннях зовнішньої політики та створення власної дипломатичної служби.[13]

4. Друга світова війна та глобальна роль (1939–1945)

Канада, у період Другої світової війни не зазнала важких втрат, національний дохід країни зріс удвічі, і вона вийшла на третє місце серед промислово розвинених країн, перетворившись на високорозвинену індустріальну державу, активного учасника міжнародної політики. Канада скористалась послабленням Великої Британії і фактично домоглася національної незалежності, але ставала все більш залежною від США в економічному плані.[14]

Після війни Канада відіграла активну роль у створенні та підтримці таких міжнародних організацій, як Організація Об'єднаних Націй (ООН), Міжнародний валютний фонд (МВФ) і Організація Північноатлантичного договору (НАТО).

5. Ера миротворчості та "м'якої сили" (1950-ті – 1980-ті)

Цей період став однією з найвпливовіших епох канадської дипломатії, коли країна зарекомендувала себе як посередник і миротворець. Лестер Пірсон, міністр закордонних справ Канади, отримав Нобелівську премію миру у 1956 році за створення миротворчих сил ООН під час Суецької кризи. Це стало визначальним моментом для канадської дипломатії, закріпивши за країною репутацію миротворця.

Канада активно брала участь у миротворчих місіях у багатьох регіонах світу, включно з Кореєю, Кіпром та Африкою, виступаючи як нейтральна сторона в конфліктах.[15]

6. Постколоніальний період та нові виклики (1990-ті – сучасність)

Після закінчення "холодної війни" і розпаду СРСР Канада продовжувала відігравати важливу роль у світовій політиці, зокрема через НАТО та ООН. Особливо важливою стала підтримка демократичних рухів і сприяння економічному розвитку в країнах, що розвиваються.

У 2020 році Канада прогнала заявку на вступ до Ради Безпеки ООН. Це був другий випадок, коли Канада зазнала невдачі у спробі приєднатися до Ради Безпеки, перший раз у 2009 році за попередника Трюдо Стівена Харпера. [16]

2.2 Дипломатична стратегія та зовнішня політика Канади

До одного з основних принципів зовнішньої політики Канади необхідно віднести мирне співіснування з іншими країнами. Політика мультикультуралізму, миролюбності, просування толерантності є елементами зовнішньополітичної стратегії країни. Канада активно долучається до вирішення великої кількості сучасних світових проблем, беручи участь в багатьох міжнародних ініціативах.

Найважливішим стратегічним партнером Канади є США. Ці країни є сусідами та мають найдовший у світі сухопутний кордон, приблизно 9000 кілометрів. На цьому тлі кожна країна працює над захистом своїх кордонів і збереженням територіальної цілісності, про що свідчить існування Об'єднаної системи аерокосмічної оборони США та Канади (NORAD). Між двома країнами склалося унікальне та дуже тісне партнерство, яке ґрунтується на спільних інтересах і цінностях, сильних економічних зв'язках і співпраці у сферах оборони та безпеки. Канада та Сполучені Штати мають одне з найміцніших торговельних партнерств у світі, що сприяє створенню значної кількості робочих місць на наших відповідних територіях. Обидві країни є сторонами оновленої угоди про вільну торгівлю CUSMA на основі двосторонньої угоди про співпрацю між двома країнами. [18]

У рамках двостороннього співробітництва між країнами 23-го лютого 2021-го року була запроваджена Дорожня карта Оновленого Партнерства між США та Канадою (The Roadmap for a Renewed U.S.-Canada Partnership), яка ставить за мету досягнення спільних цілей, таких як: вирішення екологічних проблем, спровокованих кліматичними змінами; боротьба з наслідками пандемії; розвиток міжнародного економічного співробітництва; протистояння сучасним глобальним викликам, включаючи військову агресію росії проти України. Також держави реалізують двосторонню співпрацю в рамках участі в міжнародних організаціях – враховуючи НАТО, ООН, Групу Семи, Групу Двадцяти, СОТ, ОЕСР, Організацію Американських Держав тощо.

Іншим важливим стратегічним партнером Канади, також розташованим у Північній Америці, є Мексика. Двосторонні відносини між Канадою і цією країною розвивалися нерівномірно. Найважливішим моментом у стабілізації двосторонніх відносин стало підписання Угоди про Північноамериканську зону вільної торгівлі. Спочатку держави ставили на перше місце лише поглиблення економічних зв'язків, але згодом співпраця почала набувати політичного характеру.

В економічній сфері Канада активно співпрацює з Мексикою не тільки для поглиблення двосторонніх відносин між провінціями, але й для підвищення конкурентоспроможності своєї економіки, яка певною мірою залежить від свого північноамериканського сусіда Мексики - США. Канада і Мексика також активно співпрацюють в рамках Угоди про вільну торгівлю CUSMA в таких сферах, як агробізнес, екологія та навколишнє середовище, лісове господарство, культура, енергетика та інвестиційний сектор [18].

Аналізуючи внутрішню торгівлю між учасницями НАФТА (CUSMA) можна зробити висновок, що найбільші обсяги експорту спостерігаються з Канади до США й з Мексики до США.(див. рис. 2.1)

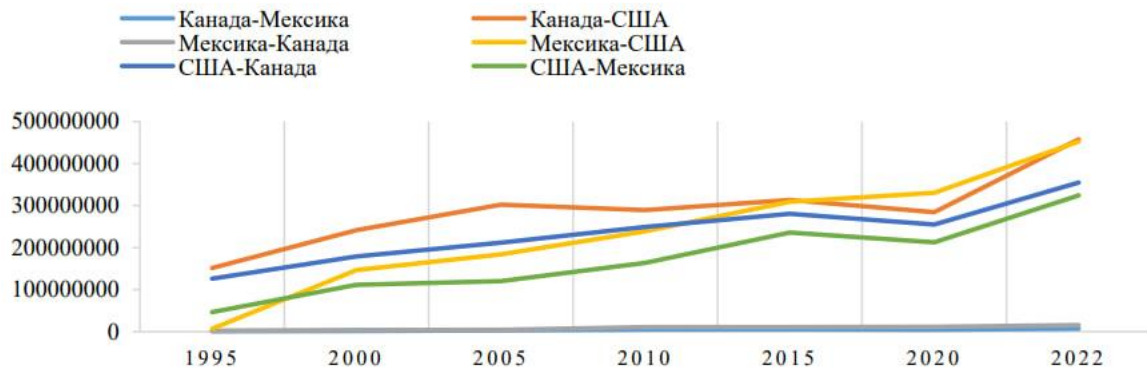

Рис. 2.1 Обсяги взаємного експорту країн НАФТА (CUSMA) 1995-2022 р., млрд дол. США

Джерело: [19]

Відповідно найбільший імпорт спостерігався з Канади і Мексики до США. (див. рис. 2.2)

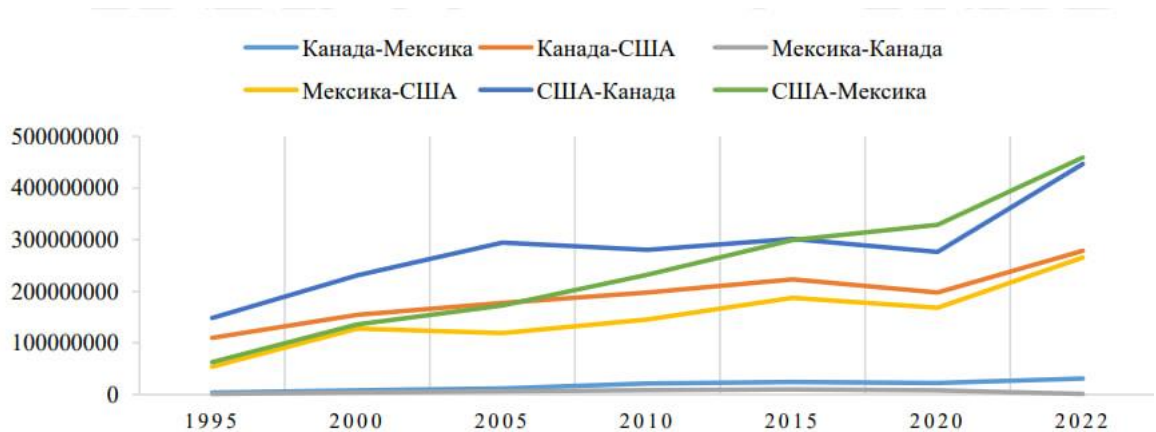

Рис. 2.2 Обсяги взаємного імпорту НАФТА (CUSMA) 1995-2022 р., млрд дол. США

Джерело:[19]

Двосторонні відносини між Канадою та Великою Британією можна вважати хорошим прикладом реалізації стратегічного співробітництва. Обидві держави є членами НАТО, Групи семи, Групи двадцяти, ООН та тісно співпрацюють у сфері економіки, безпеки, включаючи військову сферу, питання гендерної рівності, охорони здоров'я та освіти. Канада та Велика Британія прагнуть поширювати спільні цінності, сприяти міжнародному розвитку та протистояти глобальним викликам у всьому світі. Окрім цього держави активно співпрацюють у науково-технологічній сфері, про що свідчить

підписаний у 2017 році Меморандум про взаєморозуміння щодо науки, технологій та інновацій [20; 21].

Варто підкреслити, що двостороння канадсько-британська співпраця в економічній сфері будується за засадах чесної міжнародної торгівлі, що сприятиме покращенню глобальної економіки та інвестиційної діяльності, адже Велика Британія є найважливішим комерційним партнером Канади в Європі та важливим джерелом прямих іноземних інвестицій. Після виходу Британії з Європейського Союзу між країнами 1-го квітня 2021-го року була укладена двостороння Угода про безперервність торгівлі між Канадою та Великою Британією (Canada-United Kingdom Trade Continuity Agreement), яка діятиме до тих пір, поки країни працюватимуть над укладенням повноцінної угоди про вільну торгівлю між державами, переговори щодо якої розпочалися 24-го березня 2022-го року [18].

2.3 Участь Канади у міжнародних організаціях

Канада відіграє активну роль у багатьох міжнародних організаціях, що відображає її зобов'язання підтримувати мир, стабільність, розвиток і права людини на світовій арені.

1. Канада та ООН

Протягом майже півстоліття Канада зробила дуже важливий внесок у всі сфери діяльності ООН: забезпечення миру, безпеки, допомога в розвитку, вплив на дотримання прав людини, економічні, соціальні та екологічні питання розвитку.

Організація Об'єднаних Націй, будучи основою для побудови системи, створеної за певними правилами, слугує для впливу на головні питання у світі з метою захисту глобальної безпеки, просування економічних інтересів та надання цінності втручання Канади в питання поваги до особистості. ООН, разом з допомогою Канади, сприяє розвитку міжнародних відносин.

Забезпечення прав людини та правосуддя, зменшення руйнування довкілля, зниження рівня бідності та сприяння людському розвитку і безпеці на

глобальному рівні досягається лише шляхом багатонаціональних дискусій та переговорів. Єдиною силою, яка досягає цього, є ООН. З цієї причини ООН активно залучає до своєї діяльності все канадське суспільство.

2. Канада та ЄС

Канада має тісні відносини з Європейським Союзом у різних сферах. У їхню співпрацю включено низку питань, як національних, так і міжнародних. Канада співпрацювала з ЄС у врегулюванні кількох кризових ситуацій у світі. ЄС є другим партнером, другим за важливістю джерелом іноземних інвестицій і відправною точкою для низки інвестицій, здійснених Канадою за кордоном. ЄС також є важливим партнером у науково-технічних відносинах, а також ключовим пунктом для нових технологій у Канаді.

3. Канада та Рада Європи

Канада здійснює нагляд та моніторинг Комітету міністрів та Парламентської асамблеї Ради Європи. Уряд Канади бере участь у щорічних сесіях. Асамблеї з певною делегацією, тоді як інші канадські посадовці беруть участь у засіданнях Ради міністрів, звітних групах тощо.

4. Канада і НАТО

Північноатлантичний договір, підписаний у квітні 1949 року, став відправною точкою для створення Організації Північноатлантичного договору. Цей політичний і військовий альянс був створений з метою захисту своїх народів на основі демократії. НАТО має три основні завдання: безпека, врегулювання криз і оборона.

Канада була одним із засновників Альянсу залишається його членом з моменту заснування. НАТО робить внесок у глобальну безпеку і мир і відіграє важливу роль у канадській політиці безпеки і оборони. Пріоритетом Канади для НАТО - забезпечення того, щоб Альянс залишався сучасним, гнучким, маневреним і здатним протистояти нинішнім і майбутнім загрозам. Це змушує Канаду докладати зусиль для встановлення паритету між НАТО і країнами, що не є членами Альянсу.

Цей альянс був головним багатостороннім форумом Канади для її трансатлантичних відносин. НАТО залишиться однією з провідних організацій, де Канада бере на себе зобов'язання щодо забезпечення безпеки, де її внески були незначними, і тут ми згадуємо місію НАТО в Афганістані.

5. Канада та ОБСЄ

Ця організація працює над пом'якшенням конфліктів, врегулюванням криз і регулюванням пост конфліктних відносин у європейському та євразійському регіонах. Уряд Канади співпрацює з багатьма органами ОБСЄ з питань безпеки, пов'язаних з людиною, таких як пост конфліктна реабілітація цивільного населення, усунення першопричин тероризму та просування питань контролю над озброєннями. Канада надає фінансування для низки проектів в рамках ОБСЄ. Канадські парламентарі беруть активну участь у роботі Парламентської асамблеї ОБСЄ, в тому числі в якості голів комітетів та доповідачів.

Пріоритети Канади в ОБСЄ:

Завдання ОБСЄ вписується в зовнішню політику Канади щодо підтримки прав людини та основних свобод, допомоги країнам, які її потребують, а також підтримки демократії, права, запобігання конфліктам, сприяння належному врядуванню. Канада рішуче підтримує ОБСЄ та операції, які вона проводить. Частина канадського парламенту бере участь у роботі Парламентської асамблеї ОБСЄ.

6. Канада та Арктична рада

Арктична рада була створена Оттавською декларацією в 1996 році. Канада була її першим головою і брала активну участь у роботі Ради. Канада є учасником конференції Арктичного регіону, яка організовується кожні два роки, і надсилає своїх представників до Постійного комітету парламентарів Арктичного регіону.

Канада бере активну участь у роботі Арктичної ради, яка має шість основних завдань: АСАР, яка фокусується на екологічних питаннях;

- АМАР, яка здійснює моніторинг, оцінку та запобігання забрудненню в Арктиці (Міністерство навколишнього середовища та зміни клімату Канади);
- САFF, основним напрямком діяльності якого є збереження та сталий розвиток біорізноманіття;
- ЕРРР, основним завданням якої є запобігання надзвичайним екологічним ситуаціям,
- РАМЕ, яка зосереджена на запобіганні забрудненню, що займається питаннями морського середовища Арктики.
- Остання SDWG, яка займається умовами життя мешканців Арктики (Міністерство корінних народів і справ Півночі Канади).

7. Канада та Світова організація торгівлі

СОТ допомагає створювати правила торгівлі між 164 країнами-членами. Канада як держава підтримує багатонаціональну систему торгівлі з СОТ. Участь у СОТ дозволяє Канаді забезпечувати зайнятість працівників, що створює основу для досягнення цілей у глобальному масштабі.

СОТ відповідає за адміністрування торговельних угод СОТ, а також за забезпечення форуму для торговельних переговорів і вирішення торговельних суперечок. СОТ відповідає за моніторинг торговельної політики країн-членів з метою забезпечення дотримання ними торговельних угод СОТ, і, нарешті, вона надає технічну допомогу та проводить навчання для країн, що розвиваються.[22]

РОЗДІЛ 3. ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ БАГАТОСТОРОННЬОЇ ДИПЛОМАТІЇ КАНАДИ

3.1 Основні виклики Канади на міжнародній арені

Канада, як одна з провідних держав світу, стикається з численними викликами на міжнародній арені. Її географічне розташування, економічна потужність та активна участь у міжнародних організаціях роблять країну важливим гравцем у глобальній політиці.

Серед основних ціннісних засад, які декларувалися як основа зовнішньої політики Канади, особливе значення мали свобода, лібералізм, верховенство закону, загальнолюдські цінності, принципи моралі, національна єдність та готовність взяти на себе міжнародні зобов'язання. Вперше у систематизованому вигляді це було викладено під час меморіальної лекції у 1947 р. тогочасним Державним секретарем закордонних справ (аналог міністра закордонних справ) та майбутнім прем'єр-міністром Канади Луї Сен-Лораном. У лекції, прочитаній в Університеті Торонто, були окреслені основні принципи та інтереси канадської зовнішньої політики, які визначили її спрямування на наступні десятиліття [23].

На початку XXI ст. можна простежити переорієнтацію основних задач зовнішньої політики Канади: такими проголошено не лише забезпечення інтересів усіх канадців, але й захист цінностей, важливих для всього людства. Так, з-поміж ціннісних орієнтирів сучасної канадської зовнішньої політики можна визначити наступні: територіальні цілісність; права людини; демократія; верховенство права; вільна та дружня торгівля [24]. Саме такі пріоритети були названі у червневій промові Міністра закордонних справ Христі Фріленд (2017 р.), виступ якої у Палаті громад Канади викликав бурхливе обговорення у місцевій пресі, політикумі та експертному середовищі. У цій промові була окреслена роль Канади у сучасному світі та визначені основні цілі канадської зовнішньої політики. Деякі експерти та політичні оглядачі оцінили промову Х. Фріленд як ту, що фактично присвячена прощанню з американським лідерством

у світі (“a retirement speech to American global leadership”) та в якій висловлена позиція: Канада готова бути лідером у міжнародних відносинах [25; 26].

У згаданому виступі міністра закордонних справ Канади також був визначений і узагальнюючий перелік основних загроз та викликів, які постають перед сучасною канадською зовнішньою політикою. Серед них найбільшу увагу приділено таким небезпекам як: зміна клімату та екологічні проблеми; енергетична та інша безпека; боротьба з тероризмом; нерозповсюдження ядерної зброї; проблема міграції тощо. [24]

Стотно питання географічного виміру небезпек для сучасних канадських національних інтересів, то варто відзначити той факт, що у першу чергу звертається увага не на конкретний регіон або країну, а на ту загрозу, з якою ця країна чи регіон пов'язані. Наприклад, Китай викликає занепокоєння Канади своїм економічним зростанням (але таку саму увагу щодо швидкого економічного розвитку, збільшення кількості населення, доступу до технологій – привертають і такі регіони як Латинська Америка та Африка), росія - своєю політикою в Арктиці (хоча існують проблемні питання і з іншими арктичними державами, та, окрім цього, росія розглядається як держава, яка незаконно привласнила частину території України, тож порушила базові міжнародні правила - недоторканість кордонів та територіальну цілісність), Сирія – проблемами біженців (однак джерела неконтрольованої міграції та підвищення небезпеки проникнення терористів пов'язані і з іншими регіонами) [24].

У цілому, Канада активно долучається до зусиль світового співтовариства у подоланні означених небезпек. Це відбувається як в односторонньому порядку, так і у рамках міжнародних структур. Втім, однією з актуальних проблем залишається питання американського впливу на Канаду.

3.2. Перспективи багатосторонньої дипломатії Канади

Як член-засновник Організації Об'єднаних Націй (ООН) , Канада дотримується вказівок, викладених у Статуті ООН , щодо підтримки міжнародного миру та безпеки, розвитку дружніх відносин між націями та

досягнення міжнародного співробітництва у вирішенні міжнародних економічних проблем. соціального, культурного чи гуманітарного характеру, а також у просуванні та заохоченні поваги до прав людини.

Відданість багатосторонності є наріжним каменем зовнішньої політики Канади. Організація Об'єднаних Націй є видатним міжнародним форумом Канади для просування питань, які важливі для канадців, і взаємодії з партнерами з усього світу для вирішення глобальних проблем. Глобальної безпеки та процвітання можна досягти лише спільними зусиллями для досягнення спільної мети: більш справедливого, інклюзивного та сталого світу.

Канадці пишаються внеском у заснування Організації Об'єднаних Націй і в досягнення її багатьох віх. Вони прагнуть захищати права людини, просувати мир і безпеку, підтримувати верховенство права, боротися зі зміною клімату та забезпечувати сталий розвиток. Дипломатія та лідерство Канади в ООН надають потужний голос канадським принципам і цінностям на світовій арені. Пропагуючи гендерну рівність, дбайливе ставлення до навколишнього середовища, повагу до різноманітності та інклюзії, ми працюємо над більш мирним і процвітаючим світом.

Немає кращого прикладу потенціалу ООН для досягнення консенсусу, ніж прийняття всіма державами-членами Порядку денного до 2030 року та Цілей сталого розвитку. Порядок денний до 2030 року спрямований на боротьбу з нерівністю, подолання зміни клімату та побудову мирних суспільств. Канада прагне співпрацювати з партнерами, щоб підтримувати впровадження Глобальних цілей сталого розвитку та гарантувати, що ніхто не залишиться осторонь.[27]

Індо-Тихоокеанський регіон зараз є провідним у світі регіоном економічного зростання, що пропонує великі можливості для торгівлі та розширення. Канадські підприємства можуть випередити світову конкуренцію, використовуючи Комплексну та прогресивну угоду про транстихоокеанське партнерство (СРТРП) - угоду про вільну торгівлю між Канадою та 10 іншими

країнами Індо-Тихоокеанського регіону: Австралією, Брунеєм, Чилі, Японією, Малайзією, Мексики, Нової Зеландії, Перу, Сінгапуру та В'єтнаму.[28]

Після Нової Зеландії у 2023 році та перед Австралією у 2025 році Канада несе відповідальність за головування Комісії СРТРР у 2024 році. Як голова, Канада прагнучиме досягти результатів, зосереджених навколо трьох пріоритетів:

1. Поступове управління Угодою : найбільш значущим заходом у рамках цього пріоритету буде Загальний огляд СРТРР, який є вимогою для членів СРТРР перевірити, як функціонує Угода, визначити можливості для потенційного вдосконалення та просувати обговорення в нових сферах такої роботи, як цифрова торгівля. Канада також має намір і надалі покращувати функціонування СРТРР, співпрацюючи з усіма Сторонами для моніторингу виконання Угоди.
2. Всебічне використання Угоди : Канада намагатиметься збільшити використання бізнесом преференцій СРТРР серед традиційно недостатньо представлених груп у торгівлі, включаючи МСП, фірми, що належать жінкам, і підприємства корінного населення. З цією метою Канада намагатиметься співпрацювати з бізнесом та громадянським суспільством протягом 2024 року, щоб підкреслити переваги Угоди, а також сприяти зв'язкам В2В.
3. Розробка ефективного шляху до приєднання : цей останній пріоритет буде керуватися «Оклендськими принципами» СРТРР, які стверджують, що СРТРР відкритий для приєднання будь-якої економіки, яка бажає та здатна відповідати високим стандартам СРТРР, має продемонстровану історію дотримання існуючих торговельних зобов'язань і може досягти консенсусу Сторін СРТРР.[29]

3.3 Дипломатичні зв'язки між Україною та Канадою

Канада є одним з найдавніших і надійніших партнерів України, яка першою серед країн західної півкулі визнала незалежність України 2 грудня 1991 року. Україна і Канада розвивають відносини між собою як дружні держави на засадах особливого партнерства, визначеного Спільною Декларацією від 31 березня 1994 року.

Канада підтримує територіальну цілісність та суверенітет нашої держави, зокрема надаючи всебічну підтримку у протидії російській агресії. Канада є послідовним прихильником інтеграції України в НАТО та ЄС. Така політика підтримки України є надпартійною і консенсусною для канадського політичного істеблішменту.

У парламенті Канади активно працює міжпарламентська групи дружби «Канада – Україна». У лютому 2015 року у Верховній Раді України було сформовано аналогічну групу дружби з парламентом Канади.

Від початку російської агресії проти України у 2014 року Канада зайняла чітку і незмінну позицію: засудження агресії росії та підтримка суверенітету та територіальної цілісності України, у т.ч. невизнання спроби анексії росією АР Крим.

З першого дня повномасштабного російського вторгнення в Україну канадська сторона всіляко просуває питання максимальної міжнародної ізоляції росії. Разом з іншими країнами Канада оголосила бойкот росії у рамках Арктичної Ради, закликала призупинити членство росії в Інтерполі та в G20. Канада стала співавтором резолюції ГА ООН про виключення росії зі складу Ради з прав людини ООН.

27 квітня 2022 року Палата громад, а 28 квітня 2022 року Сенат Парламенту Канади одноголосно прийняли резолюції, в яких визнали злочини росії в Україні геноцидом проти українського народу.

18 травня 2022 року Палата громад Парламенту Канади одноголосно прийняла резолюцію, в якій визнала депортацію кримських татар 1944 року

геноцидом та визначила день 18 травня офіційним днем пам'яті геноциду кримських татар.

Починаючи з 2014 року Канада запровадила і пізніше неодноразово розширювала санкції проти росії та білорусі у відповідь на агресію проти України. Запроваджено масштабні секторальні санкції проти підприємств банківської сфери, оборонно-промислового та паливно-енергетичного комплексів, пропагандистських організацій росії.

У зв'язку з агресією проти України Канада запровадила персональні санкції проти близько 3000 фізичних та юридичних осіб рф, включаючи путіна, депутатів, чиновників, військових, олігархів та членів їхніх сімей, федеральні міністерства і відомства, російські державні банки, суверенні фонди, нафтогазові компанії, компанії військово-промислового і оборонного секторів, ЗМІ та пропагандистські структури.

Канада скасувала режим найбільшого сприяння для росії, що автоматично здорожує всі товари з росії і білорусі на 35% (мити), заборонений імпорт російської нафти та нафтопродуктів.

Запроваджено заборону на експорт до росії і білорусі товарів, технологій, матеріалів, металів і сполук, сировинних та технологічних товарів, які можуть використовуватися у військових цілях або для виробництва військової продукції.

Крім того, Канада закрила повітряний простір Канади для російських та білоруських авіакомпаній, а також закрила свої порти для російських суден.

Канада першою у світі (червень 2022 року) ухвалила законодавство, яке передбачає конфіскацію російських активів та їх передачу іноземній державі на наступні цілі:

1. відбудова держави;
2. відновлення міжнародного миру і безпеки;
3. компенсація жертвам порушення міжнародного миру і безпеки, порушень прав людини або жертвам корупції.

19 грудня 2022 року Міністр закордонних справ Канади Мелані Жолі оголосила про початок першого процесу конфіскації російських активів у Канаді, а саме грошових коштів у сумі 26 млн дол США, які наразі заморожені на рахунках компанії «Granite Capital Holdings Ltd», що належить громадянину росії Роману Абрамовичу. 10 червня 2023 року під час візиту Прем'єр-міністра Канади Джастіна Трюдо в Україну Канада оголосила про видачу наказу про арешт російського літака АН-100 Авіакомпанії «Волга-Дніпр» та започаткування процесу його конфіскації на користь України.

28 вересня 2022 року Сенат Канади одноголосно прийняв резолюцію із засудженням псевдореферендумів на тимчасово окупованих територіях України. 28 вересня 2022 року під час пленарного засідання 41-ї сесії Асамблеї ІКАО відхилено переобрання рф до складу Ради ІКАО на наступні три роки.

30 січня 2023 року Парламент Канади (Палата представників), а згодом 07 лютого 2023 року Сенат Канади одноголосно прийняв резолюцію із закликом до уряду Канади невідкладно визнати Групу Вагнера терористичною організацією.

Загальна сума виділеної Канадою військової, фінансової та гуманітарної допомоги Україні з початку повномасштабної незаконної агресії рф проти України складає понад 8 млрд кан дол.

З 2015 року здійснюється навчання особового складу ЗСУ та Нацгвардії у рамках Канадської військової тренувальної місії в Україні (UNIFIER). Основна мета Місії – посилення обороноздатності України, досягнення відповідності стандартам НАТО. Понад 37 000 українського військового персоналу пройшли тренування через операцію UNIFIER.

20 травня 2022 року Канада стала співавтором Спільної заяви 41 країни та ЄС, в якій висловлено підтримку позову України проти росії у Міжнародний суд ООН, а також наміри розглянути усі можливості підтримки України у процесі розгляду її позову та можливої участі у цьому процесі.

26 травня 2022 року Канада оголосила про намір зробити внесок на суму 1 млн кан дол до Трастового фонду МКС за напрямком «сексуальне та інші

форми гендерного насильства та злочини проти дітей» з метою підтримки розслідування злочинів, скоєних російськими військами в Україні. У грудні 2022 року Канада оголосила про виділення додаткового мільйону до Трастового фонду МКС на зазначені цілі.

07 грудня 2022 року Канада та Королівство Нідерланди, посилаючись на статтю 63 Статуту Міжнародного Суду ООН, подали до Секретаріату Суду спільну заяву про вступ до справи щодо звинувачень у геноциді відповідно до Конвенції про запобігання та покарання злочин геноциду (Україна проти російської федерації).

28 грудня 2022 року Міжнародна група координації та реагування на допомогу жертвам рейсу PS752 (Канада, Швеція, Україна та Сполучене Королівство Великобританії та Північної Ірландії) оприлюднила спільну міністерську заяву щодо вжиття конкретних заходів для притягнення Ірану до відповідальності за незаконне збиття рейсу PS752 авіакомпанії «Міжнародні авіалінії України».

21 січня 2023 року Канада приєдналася до Основної групи партнерів для притягнення росії до відповідальності, зокрема створення Спеціального міжнародного трибуналу за злочин агресії росії проти України.

25 лютого 2023 року Канада долучилася до Міжнародної консультативної групи США, ЄС та Великої Британії з питань розслідування жорстоких злочинів рф в Україні (Atrocity Crimes Advisory Group for Ukraine, ACA).

17 березня 2023 року під час засідання весняної сесії Ради Міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО) в Монреалі відбулися слухання щодо розгляду заяви про попередні заперечення російської федерації, якою росія оскаржувала юрисдикцію Ради ІКАО розглядати справу МН17 за заявою Австралії та Нідерландів проти росії відповідно до статті 84 Чиказької Конвенції. За результатами таємного голосування, Рада ІКАО переважною більшістю в 22 голоси «за» (3 «проти» та 10 «утримались») відмовила росії в задоволенні її заяви та підтвердила юрисдикцію Ради ІКАО розглядати справу Австралії та Нідерландів проти Росії щодо збиття літака рейсу МН17.

31 березня 2023 року Канада приєдналася до Бучанської Декларації щодо створення спеціального Трибуналу за злочин агресії РФ проти України, схваленої за результатами Бучанського саміту.

17 травня 2023 року На саміті Ради Європи в Рейк'явіку, Ісландія, Канада приєдналася до Реєстру збитків Ради Європи (РЕ), заподіяних агресією російської федерації проти України, як асоційований член-засновник. Реєстр є правовим механізмом, який стане важливим першим кроком до забезпечення справедливості для України, включно з відшкодуванням значних збитків, завданих їй внаслідок агресії росії.

Під час візиту до України Прем'єр-міністра Канади Джастіна Трюдо 10 червня 2023 року Президент України та Прем'єр-міністр Канади ухвалили Спільну декларацію України та Канади. У документі, зокрема, наголошено про підтримку Канадою євроатлантичних прагнень України, в т.ч. створення Ради Україна – НАТО як майданчика для подальшого посилення та розширення співпраці, а також набуття Україною членства в НАТО, щойно це дозволять умови.

Для допомоги новоприбулим українцям, які шукають тимчасового захисту від російської війни, в Канаді запроваджено федеральну програму Canada-Ukraine Authorization for Emergency Travel (CUAET), в рамках якої спрощено оформлення віз для громадян України та членів їх сімей з правом проживання, працевлаштування, навчання у Канаді протягом 3 років.[31;32]

ВИСНОВКИ

Багатостороння дипломатія - це процес взаємодії трьох або більше держав для координації позицій і прийняття рішень з питань глобальної важливості. На відміну від двосторонньої дипломатії, багатостороння дипломатія більш складна за структурою і зазвичай здійснюється в рамках міжнародних організацій. Це дуже важливо в контексті зростаючих глобальних викликів, які вимагають спільних зусиль і колективної відповідальності.

Основними функціями багатосторонньої дипломатії є забезпечення комунікації між державами, вирішення конфліктів, розробка міжнародних стандартів і норм, а також координація дій у боротьбі з глобальними викликами, такими як зміна клімату, тероризм і пандемії. Вона надає платформу для діалогу та обміну інформацією та сприяє ефективній взаємодії.

Держави середньої сили, такі як Канада, активно використовують інструменти багатосторонньої дипломатії для просування своїх інтересів на міжнародній арені, збалансування впливу великих держав та сприяння вирішенню міжнародних проблем. Ці країни часто виступають в якості ініціаторів в області прав людини, екологічних реформ, миротворчості і сприяння глобальній стабільності.

Дипломатія Канади пройшла значний еволюційний шлях від своєї залежності від Великобританії до формування незалежної зовнішньої політики, спрямованої на побудову миру, захист прав людини та сприяння сталому розвитку.

Дипломатія Канади базується на таких фундаментальних принципах, як права людини, побудова миру, міжнародна безпека та підтримка екологічної стійкості. Канада також проводить активну політику щодо просування національних інтересів через міжнародні організації та підтримує економічне співробітництво.

Канада бере активну участь у таких міжнародних організаціях, як ООН, НАТО та ОБСЄ. Її участь у цих організаціях дозволяє країні не лише

впливати на прийняття важливих міжнародних рішень, а й захищати національні інтереси та зміцнювати глобальну стабільність. Завдяки своїй позитивній позиції Канада заслужила повагу як нація, яка виступає за мир, безпеку та співпрацю.

Сьогодні Канада стикається з багатьма викликами, особливо щодо безпеки, зміни клімату та підтримки прав людини. Канада повинна адаптуватися до цих викликів, зберігаючи при цьому свою репутацію миротворчої країни.

Канада має перспективу зміцнити свої позиції в світі за допомогою активної багатосторонньої дипломатії, зокрема, шляхом участі в міжнародних організаціях, таких як ООН. Її роль у миротворчих операціях та підтримці глобальної стабільності також є багатообіцяючою, що дозволяє Канаді виступати посередником у зонах конфліктів. Багатосторонні торгові угоди, такі як СРТРР (угода з країнами Тихоокеанського регіону), дають Канаді можливість розширити свій експорт та економічний вплив. Участь у таких угодах допоможе Канаді захистити свої економічні інтереси та водночас підтримати міжнародну торгівлю.

Канада є одним з активних союзників України у війні проти російської агресії. Участь у багатосторонніх санкціях проти росії є важливим елементом її багатосторонньої дипломатії. Це зміцнює роль Канади як активного учасника міжнародного співробітництва та питань глобальної безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Багатостороння дипломатія / Білан С. О., 2022.
URL: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u362/bilan_s.o._bagatostoronnya_diplomatiya_slovník-dovidnik.pdf.
2. Multilateral diplomacy. *Diplo*.
URL: <https://www.diplomacy.edu/topics/multilateral-diplomacy/>.
3. Поняття дво- і багатосторонньої дипломатії. *StudFile*.
URL: <https://studfile.net/preview/9331372/page:3/>.
4. Multilateral Diplomacy. *Springer Nature*.
URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-981-16-6811-1_43#Abs1.
5. Jordaan, Eduard. "The concept of a middle power in international relations: distinguishing between emerging and traditional middle powers". URL: https://ink.library.smu.edu.sg/soas_research/394/
6. Laurence, Marion. "Middle Powers". Oxford Research Encyclopedia of International Studies. Oxford University Press. URL: <https://oxfordre.com/internationalstudies/display/10.1093/acrefore/9780190846626.001.0001/acrefore-9780190846626-e-783>
7. Rudd K.,2006. Making Australia a force for good, *Labor eHerald* Archived.
URL: <https://web.archive.org/web/20070627041402/http://eherald.alp.org.au/articles/0906/natp28-01.php>
8. Meltem Müftüler Baç. Middle power. *Britannica*. 2024.
URL: <https://www.britannica.com/topic/middle-power>.
9. Middle power. *Wikipedia*.
URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Middle_power#cite_note-Jordaan_2003_pp._165-181-1.
10. For recent general histories see Black, Conrad ,2014. Rise to Greatness: The history of Canada from the Vikings to the present. Toronto: McClelland &

- Stewart. and Hoffer, Peter Charles ,2007. The Brave New World: A History of Early America (2nd ed.). Baltimore: Johns Hopkins University Press
11. Stevenson, Garth, 1997. Ex Uno Plures: Federal-Provincial Relations in Canada, 1867–1896. Montreal: McGill–Queen's University Press. p. 96
URL: https://books.google.com.ua/books?id=3mbJlbrmfgUC&pg=PA96&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
  12. Історія Канади. *Вікіпедія*.
URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Історія_Канади#Міжвоєнний_період.
  13. Особливості формування та реалізації зовнішньополітичного курсу канадської федерації / І.І. Судак.
URL: <https://vmv.kymu.edu.ua/series/vipusk1/26.pdf>.
  14. США та Канада у другій половині ХХ - на поч. ХХІ ст. / Жуков С.О.
URL: <https://vseosvita.ua/lesson/ssha-ta-kanada-u-druhii-polovyni-khkh-na-poch-khkh-st-2927.html>.
  15. Munton, Don & Kirton, John, eds. (1992). Cases and Readings in Canadian Foreign Policy Since World War II. Toronto: Pearson Education Canada. pp. 58–77
  16. Cecco, Leyland, 2020. "Canada's failed UN security council bid exposes Trudeau's 'dilettante' foreign policy". The Guardian. London, UK
  17. History of Canadian foreign policy. *Wikipedia*.
URL: https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_Canadian_foreign_policy#cite_note-91.
  18. Government of Canada. URL: <https://www.canada.ca/en.html>
  19. Unctadstat. URL: <https://unctadstat.unctad.org/>
  20. Segal H., FitzGerald A. Canada and the UK: A Long and Enduring Partnership. URL: <https://rusi.org/explore-our-research/publications/commentary/canada-and-uk-long-and-enduring-partnership>
  21. The World Factbook. URL: <https://www.cia.gov/>

22. Genc Mekaj, Kreshnik Aliaj. Canada's Role in International Organizations, Trade Negotiations and Sanctions. *International Journal of Economics and Finance*. 2018. Vol. 10.
URL: https://www.researchgate.net/publication/327977681_Canada's_Role_in_International_Organizations_Trade_Negotiations_and_Sanctions.
23. The Foundations of Canadian Policy in World Affairs. Duncan & John Gray Memorial Lecture by The Right Honourable Louis St. Laurent, Secretary of State for External Affairs. 13 January 1947. / L. St. Laurent. // Russil Wvong blog. URL: <http://www.russilwvong.com/future/stlaurent.html>
24. Address by Minister Freeland on Canada's foreign policy priorities. Speech. / C. Freeland // Government of Canada. URL: https://www.canada.ca/global-215affairsnews2017/06address_by_ministerfreelandoncanadasforeignpolicypriorities.html
25. Connolly A. Canada must stand up as American leadership withers: Freeland / A. Connolly. URL: <http://ipolitics.ca/2017/06/06/canada-must-stand-up-as-american-leadership-withers-freeland>
26. Chrystia Freeland on Canada's foreign policy: Full speech. As the U.S. turns inward, Canada's foreign minister pledges openness – and Canadian leadership – on the international stage // Maclean's. URL: <http://www.macleans.ca/politics/ottawa/chrystiafreeland-on-canadas-foreign-policy-full-speech>
27. Canada and the United Nations. *Government of Canada*. URL: https://www.international.gc.ca/world-monde/international_relations-relations_internationales/un-onu/index.aspx?lang=eng.
28. Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership (CPTPP). *Government of Canada*. URL: <https://www.international.gc.ca/trade-commerce/trade-agreements-accords-commerciaux/agr-acc/cptpp-ptpgp/index.aspx?lang=eng>.
29. Canada's chairing of the CPTPP Commission in 2024. *Government of Canada*. URL: <https://www.international.gc.ca/trade-commerce/trade-agreements-accords-commerciaux/agr-acc/cptpp-ptpgp/commission-2024.aspx?lang=eng>.
30. Future of Diplomacy: Transforming Global Affairs Canada – Discussion paper, June 2023. *Government of Canada*. URL: <https://www.international.gc.ca/transparency-transparence/future-diplomacy-avenir-diplomatie/06-2023-discussion-paper-document-travail.aspx?lang=eng#4.1>.

31. Двосторонні відносини з Канадою. *Посольство України в Канаді*.
URL: <https://edmonton.mfa.gov.ua/generalne-konsulstvo/ekonomichne-spivrobitnictvo>.
32. Політичні відносини. *Посольство України в Канаді*.
URL: <https://canada.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/politichni-vidnosini>.